

FISKÅ FÔRUM

Nr 1 - 2022

Lammesesongen

Lysstyring hos fjørfe

Effektiv kalkhåndtering

**Rekord slakteoppgjør
på Jæren**

Fiskå Mølle

VI ER MED DEG I VEKSTSESONGEN

En ny vår står for døra. Verden er i endring. Det er viktigere enn noen gang å hente ut utbytte der du kan. Få mest ut av marginene.

Vi er med deg gjennom hele vekstsesongen. Bor du i Rogaland, Agder eller Vestland får du årets såvarekatalog med dette nummeret av Fiskå Fôrum. Oversikt over såvare-sortimentet for resten av landet finner du på fiska.no.

På plantevern.no finner du oppdaterte kataloger til produksjon av korn og oljevekster, gras, poteter og rotgrønnsaker, erter og

åkerbønner og frukt, bær og grønt. Dyktige rådgivere står klar til å hjelpe deg gjennom sesongen - uansett hvor du bor.

Våren kommer. Vi vil at du skal lykkes ut fra dine forutsetninger. God våronn!

04

Smånytt

06

Den viktige kalken

08

Fiskå Optimal
- nytt heste-
sortiment

12

Hygiene i siloen

16

Lysstyring hos
fjørfe

20

Kraftfôr til sau
og lam

22

Rekord slak-
teoppgjer med
Holstein

24

Vask og desinfeks-
jon av fjørfehus

28

Det lille ekstra

E-FAKTURA:

Fiskå Mølle Tau tilbyr faktura per
e-post, e-faktura eller som EHF.

MEDVIRKENDE

UTGITT AV
Fiskå Mølle
www.fiska.no

TRYKK
Kai Hansen Trykkeri

DESIGN OG LAYOUT
Apriil AS
www.apriil.no

TEKST
Kjell-Rune Vik
Maren Nordbø
Leif Malvin Eggebø
Trude Hegle
Kari Borg
Armando Oropeza
Solveig Bugge Sveri

Følg oss på Facebook og
Instagram @fiskamolle

Som Norges største private aktør har vi
produksjon og leveranse over hele landet.
Du finner oss på en rekke steder:

Lager og forhandlere

SØRLANDET

Evje
Maskinsalg AS
Tlf. 37 93 00 89

Marnardal
A.G. Vigemyr AS
Tlf. 38 28 82 10

Lyngdal
Traktor AS
Tlf. 38 34 51 03

Hægebostad
Birkeland Handelslag
Tlf. 38 34 87 55

Vennesla
Maskinsalg AS, Hægeland
Tlf. 38 15 33 68

Arendal
Stoa Maskin
Tlf. 37 00 53 60

Audnedal, Byremo
Byremo Landhandel
Tlf. 38 28 01 93

VESTLANDET

Gloppen
Fiskå Mølle, Sandane
Tlf. 977 82 547

Sunnfjord
MM Øvrebø
Tlf. 950 75 459

Sogn og Fjordane
Jan Ove Hafstad
Tlf. 915 77 976

Vindafjord
Magnus Sørhus
Landhandel, Vats
Tlf. 52 76 51 06

Karmøy
Hagia Karmøy
Tlf. 52 84 67 88

Vikedal
Imslund Landhandel
Matkroken AS
Tlf. 996 47 226

MIDT-NORGE

**Ytre Namdal/Brønnøy
- avdeling Måneset**
Ole Morten Fjær
Tlf. 48 94 66 22
E-post fjaertransport@gmail.com

Gjemnes
Høgset Terminalen AS
Tlf. 71 29 48 00

NORD-NORGE

Andøy
Lager Risøyhamn
Tlf. 76 11 53 90

Vestvågøy
Lager Stamsund
Tlf. 991 55 704

Nesna
Lager Saura
Tlf. 976 66 910

Steigen
Ålstadøya Førsentral
Tlf. 75 77 75 60

Leirfjord
Sigurd Hoff Kraftfôr
Tlf. 952 02 805

Rødøy
Lager Vågaholmen
Tlf. 75 09 89 00

Balsfjord
Tlf. 97 09 73 55

Takk for tilliten!

Stadig flere bønder over hele Norge velger oss som sin samarbeidspartner. I 2021 nådde vi en markedsandel på over 20 prosent i landet. Økningen er størst innen fjørfefôr, men vi ser en økning i kraftfôrsalget til alle dyreslag. Høyest markedsandel totalt har vi på svin. I Rogaland er markedsandelen på svinefôr nå hele 40 prosent. Størst økning i landet totalt ser vi i Trøndelag og Viken.

Vi er utrolig stolte over å få jobbe tett med dyktige bønder fra nord til sør. Takk for tilliten! Vi skal fortsatt satse på service, kvalitet og kunnskap for å være deres foretrukne partner i produksjonen.

Som vi alltid har sagt på Fiskå: Godt gjort er bedre enn godt sagt.

Nyhet: FiberMix Rein

Fiskå Mølle har flere tiårs erfaring med kombinasjonen grovfôrmangel og fiberrike kraftfôr til drøvtyggere. Kraftfôr-klassikeren FiberMix er testet i flere år til vinterfôring av reinsdyr med gode resultater. Nå har vi videreutviklet resepten og tilpasset den til reinsdyr på ekstra hard fôring. Vi kaller det nye og fiberrike spesialkraftfôret FiberMix Rein.

FiberMix Rein har ekstra høyt nivå fiberrike råvarer i produktet. Er du på jakt etter høyere tilvekst og gode mager, velg FiberMix Rein. De beste resultatene får du når rasjonen også inneholder fiberrikt grovfôr.

Rundballeplast med ekstrem slitestyrke

Fiskå Mølle forhandler rundballeplast av super kvalitet fra Cordex. Med femlagsfilm garanterer Silacord høy rive- og bruddstyrke og problemfri pressing av både rund- og firkantballer.

- PRØV SILACORD:**
- FEMLAGS STREKKFILM
 - HØY SLITESTYRKE
 - PASSER BÅDE RUND- OG FIRKANTBALLER
 - UV-BESKYTTELSE MOT TELESKOPERING
 - STERK BARRIERE SOM HINDRER ØDELAGT FÔR

TOPLAC®

- TROLIG NORGES BESTE KRAFTFÔR

TopLac® – på topp i 20 år!

Da vi lanserte Fiskå TopLac for 20 år siden satte kraftfôret en helt ny standard til høytytende melkeku.

Resepten inneholdt nye råvarer, og responsen i markedet var uten sidestykke. TopLac ble raskt favoritt i de nye robotfjøsene så vel som i stadig flere båsfjøs. Høyere grovfôropptak var – og er – en egenskap som alltid er interessant for våre kunder.

Vi har videreutviklet fôret kontinuerlig siden, og i dag er TopLac vårt mestselgende kraftfôr til melkeku og geit. Stadig flere bønder lar seg imponere over effekten på melkeytelse, kjemisk innhold og vomhelse.

Du får TopLac i fem varianter. Prøv du også.

- **TopLac® Nøytral** tilpasset middels grovfôr
- **TopLac® Låg** tilpasset proteinrikt grovfôr og ungt beite
- **TopLac® Høg** tilpasset proteinfattig grovfôr og - rasjoner
- **TopLac® Fiber** tilpasset grovfôr- og fibermangel
- **TopLac® Nøytral m/levende gjær** for økt fôrutnyttelse og mer melk

FISKÅ MØLLE
ROGALAND
Tlf. 51 74 33 00

FISKÅ MØLLE
ETNE
Tlf. 53 77 13 77

FISKÅ MØLLE
TRØNDELAG
Tlf. 73 85 90 60

FISKÅ MØLLE
FLISA
Tlf. 62 95 54 44

ØSTMØLLENE
Tlf. 69 81 49 40

RÅDE MØLLE
Tlf. 69 28 05 30

Fiskå Mølle
www.fiska.no

Kalk – en rimelig investering for større avlinger

Med rekordhøye gjødselpriser er det viktigere enn noen gang å legge til rette for riktig pH i jorda. Slik får du mest ut av hver gjødselkrone.

 Maren Nordbø, Råde Mølle

– Når prisene stiger er det mange som kutter i kalkbruken, men det er ikke særlig smart. Det nytter ikke å gi 20 prosent mer gjødsel om pH i jorda er for lav. Du trenger kalk for å sikre best mulig næringsopptak fra gjødsel, sier Ole-Petter Kjenner, kalkansvarlig ved Råde Mølle.

Gjødslers du uten å kalke vil ikke næringsstoffene være tilgjengelige for planten, og du ender opp med både lavere avling og høyere gjødselkostnad. Gjødsel og kalk utfyller hverandre og sørger sammen for best mulig vekstvilkår. Studier har vist at den ene innsatsfaktoren ikke kan erstatte den andre.

– Det er viktig å legge ned innsats der du har mulighet til å påvirke vekstbetingelsene. Stadig flere får øynene opp for effekten kalk har på avlingsutbyttet. I dagens urolige marked er det enda viktigere å legge til rette for riktig pH i jorda, sier Kjenner.

OPTIMAL PH

Ved å kalke tilfører du viktige mineraler som kalsium og magnesium. Disse næringsstoffene bidrar til å bedre mikrolivet i jorda. Det fører til raskere nedbryting av halm og planterester som igjen gir bedre jordstruktur. For lite kalk, sur jord, gir dårlig rotutvikling og dermed dårlig vekst. For mye kalk kan derimot gi mikronæringsmangel.

– Det er viktig at vi finner frem til en pH som er optimal for våre vekster. Jordas evne til å frigjøre næringsstoffer er viktig. Næringsstoffene er tilgjengelig ved ulike pH. All næringsmangel kan påvirke avlingen. En pH mellom 6,0-6,5 er et godt utgangspunkt for de fleste næringsstoffene, sier Kjenner.

TA JORDPRØVER

Kalkbehovet bestemmes av jordart, hummusinnhold og veksttype. For å finne ut hvordan det står til med jorda di, hvilken surhetsgrad (pH), og hvilke næringsstoffer som finnes i jorda, er det viktig at du tar jordprøver. Tilgang til oppdaterte jordanalyser er en forutsetning for at du skal få en økonomisk og miljømessig riktig gjødsling. Ved å tilpasse gjødsel og kalk til de ulike skiftenes behov og forutsetninger, får du best økonomisk utbytte av det som dyrkes.

Fordeler ved å kalke slik at pH ligger mellom 6,0-6,5:

Mengden skadelige aluminiumsforbindelser i jorda reduseres. Lav pH (sur jord) gjør aluminium, jern og mangan så lett tilgjengelig at det kan virke som gift på plantene.

- De fleste plantenæringsstoffene er tilgjengelig rundt denne pH-verdien. Det gir et godt grunnlag for god rotutvikling og utvikling av planter.

- God fosfortilgjengelighet. Fosfor er lite bevegelig i jorda og tilgjengeligheten avhenger av god jordtemperatur og pH mellom 6-7. Fosfor er nyttig for plantenes energitransport, rotvekst og frødannning. For lite fosfor gir redusert rotvekst, redusert busking i korn og redusert knollantall i potet. Fosformangel gir generelt nedsatt vekst og avling samt en senere modning.

- Ved å kalke tilfører du jorda ekstra magnesium. Dette får du lite av selv om du gjødslers med Fullgjødsel. Magnesium er viktig for bladkvalitet og fotosyntesen.

- Kalking stimulerer mikrolivet i jorda. Det fører til raskere nedbryting av organisk materiale som igjen fører til en bedre jordstruktur.

Kalk er et jordforbedringsmiddel og regnes ikke som gjødsel. Likevel tilføres viktige mineraler som kalsium og magnesium til jorda. Kalkstein dannes hovedsakelig i havet og er et produkt av døde koraller, snegler, muslinger o.l. Etter uttak fra gruve eller dagbrudd kan kalksteinen omformes til ulike produkter med ulike bruksområder.

Vi hjelper deg gjerne med jordprøver.

Ta kontakt med en av våre rådgivere, eller spør din lokale NLR-rådgiver.

VISSTE DU:

at generell vedlikeholdskalking gir 4 ganger avkastning i korndyrking og 4-6 ganger avkastning ved grasdyrking?

Effektiv kalkhåndtering i Østfold

Råde Mølle i Viken tilbyr grovdolomitt, grovkalk og brentkalk som distribueres over hele østfoldsområdet. Kalken losses fra båt til bil ved hovedlageret på Sundløkka, og tippes rett fra bil til spredder. En stor del kalk fraktes også videre til depoter og lokallagre i Vestby, Skjelfoss, Ørje og Spydeberg.

– Råde Mølle har bygget opp en effektiv logistikk over 30 år, og håndterer alt fra innlogistikk og lagring til kalkspredning. Vi har til enhver tid tørr, innelagret kalk tilgjengelig, sier kalkansvarlig Ole-Petter Kjenner.

– Vi er fleksible og tilbyr både ferdig spredd kalk og kalk i bulk som bonden kan hente på lager eller få tilkjørt. Kunden velger løsningen som passer best, sier Kjenner.

PRESISJONSKALKING

Entreprenør og bonde Raymond Langvik sprer kalk på oppdrag fra Råde Mølle i Ytre Østfold. Vinter og tidlig våronn er høysesong for kalking,

og entreprenøren snur seg fort rundt når været spiller på lag.

– Som med alt annet i landbruket er kalking veldig sesongbasert. Vi kalker mest om vinteren når frosten sørger for et solid bærelag og rett før våronna. Etter treskinga om høsten er også ei fin tid for kalking, sier Langvik.

Råde Mølle tilbyr også presisjonskalking med GPS i hele distriktet. Koordinatfestede jordprøver sørger for jevn pH over større skifter.

– Med presisjonskalking får du en jevnere pH og mer nøyaktig kalking. Det koster litt mer, men

samtidig kan du spare mye på kalkbruken, sier entreprenøren.

Han merker en større bevissthet rundt kalk blant bønder i distriktet.

– Vi fungerer som rådgiver, men jeg opplever stort sett at bøndene er oppdatert og interessert i faget. De vet i stor grad selv hvor mye kalk de trenger. Mange ønsker å holde jorda i god hevd, og har innarbeidet rutiner for kalking, sier Langvik.

EKSPANDERER

– Vi vil sikre sunn konkurranse i markedet. Det

KALKTYPER:

Grovkalk - Kalk uten magnesium til eng og beite, korn, oljevekster og potet.

Grovdolomitt - Magnesiumholdig kalk til eng og beite, korn, oljevekster og potet.

Brentkalk - Brukes til grønnsaksdyrking. Hindrer surjordsskader og klumprot.

kommer kunden til gode på både pris, service og kvalitet, sier Ole-Petter Kjenner.

Nå jobber han for å utvide kalkhorisonten mot vest. Med moderne utstyr og bred erfaring vil Kjenner hjelpe flere bønder med å oppnå optimale vekstforhold.

– Vi ruster oss for fremtiden og har blant annet investert i ny brentkalkvogn. Med riktig utstyr og god responstid ser vi nå på muligheter for å ekspandere til Vestfold, sier han.

KONTAKT DITT LOKALE ANLEGG FOR BESTILLING AV KALK:

Råde Mølle

Ole-Petter Kjenner
Kalkansvarlig
483 81 966

ole.petter@rademolle.no

Østmøllene

Morten Jaavall
951 12 604

morten@ostmollene.no

Vestby

Thor Finstad
971 53 111

Skjelfoss Korn

Karl Edvard Thalberg
905 53 237

karl-edvard@skjelfoss-korn.no

Entreprenør Ytre Østfold

Raymond Langvik
993 29 923

Entreprenør Indre Østfold

Bjørn Ole Strøm
950 20 453

FØRING GJORT ENKELT – FOR GOD HELSE OG OPTIMAL PRESTASJON

Med Optimal-serien fra Fiskå Mølle trenger du ikke å bekymre deg over hestens næringsbalanse. Et nøye sammensatt råvareinnhold gir hesten akkurat det den trenger for å prestere – uansett treningsnivå. Føret er utviklet og testet på norske elitehester over flere år med gode resultater.

  Maren Nordbø, shutterstock

– Under utvikling av Optimal-serien har vi sett på hva hesten faktisk trenger, uten bruk av dyre tilskuddsfør. Resultatet er et fullverdig kraftfôr til alle typer hester, fra hobbyhest til prestasjonshester på toppnivå, sier Håvard Winther Storler, produksjef hest i Fiskå Mølle.

Føret er utviklet i samarbeid med travtrener Øystein Tjomsland, som driver en av landets mest meritterte trenerstaller på Sørlandet.

– Vi trener toppidrettsutøvere, da er det selv sagt viktig at føret er av høy kvalitet. Med våre målinger er det enkelt å vurdere effekten, for eksempel med tanke på restitusjon. Dette er et

velutprøvd fôr som vil komme hele markedet til gode, sier Tjomsland.

Med over 100 hester i trenerstallen egner Tjomsland seg godt som parameter i fôrutviklingen.

– Han benytter flere ulike typer målinger i sitt arbeid. Vi har gjort små justeringer over tid. Det er viktig at føret er stabilt over en lengre periode, sier produksjefen.

PRØV FISKÅ OPTIMAL

- Norskprodusert fôr tilpasset norsk grovfôr
- Nøye kontrollerte råvarer av høy kvalitet

- Stabil resept
- Utviklet og testet på elitehester
- Balansert næringsinnhold
- Sikrer god tarmhelse

FISKÅ OPTIMAL KOMMER I TO VARIANTER:

Fiskå Optimal Hest – Bredspektret fôr til alle typer hester (helt uten havre!)

Fiskå Optimal Multi – Premiumfôr spesielt utviklet til prestasjonshest.

Ny produksjef hest

Håvard Winther Storler gikk inn i stillingen som produksjef hest i Fiskå Mølle i februar. Han har 17 års fartstid i selskapet, og har tidligere vært daglig leder i Fiskå Mølle Trøndelag.

– Jeg har drevet med hest hele livet, og det var på mange måter hesteinteressen som la føringer for karrierevalget, sier Håvard, som har studert husdyrernæring ved landbrukshøyskolen på Ås.

Håvard driver med avl og oppdrett av travhester og deltar aktivt i løp. Han er også styreleder i Leangen travbane i Trondheim. Han er bosatt på gårdsbruk på Leinstrand utenfor Trondheim, og har tre hester i daglig trening.

– Hest er en stor lidenskap. Nå ser jeg frem til å lede utviklingsarbeidet på hestefôr i Fiskå, sier produksjefen.

Har du spørsmål om føring av hest?

Kontakt:
Håvard Winther Storler
produksjef hest
958 29 507
hstorler@fiska.no

Sara Grande
rådgiver, Midt-Norge
905 63 350
sara.grande@fiska.no

Kari Borg
rådgiver, Østlandet
97 99 17 10
kari@flisamolle.no

Tor Birkemo
rådgiver, Østmøllene
69 82 43 00 / 915 62 259
tb@ostmollene.no

VIKTIG HYGIENE I KRAFTFÔRSILOER

God hygiene i kraftfôrsilo er like viktig som hygiene inne i fjøset. Sopp i siloen kan ha negativ effekt på dyrehelse og produktivitet.

Armando Oropeza, veterinær og produksjef svin

Ved Fiskå Mølle tar vi kvalitetskontrollen på alvor. Vi har etablert kontrollsystemer for å oppdage ikke bare vanlige mykotoksiner som finnes i korn, men også sjeldne giftstoffer (såkalte emerging mykotoksiner) som kan påvirke helsen til husdyrene og produktive og reproduktive parametre.

Etter at fôret distribueres fra oss skal det innom kraftfôrsilo før det gis til dyra. Å opprettholde god hygiene i siloene er like viktig som hygienen hos fôrprodusenten og hygienen i selve fjøset.

Vi vet at mange av dere kontrollerer siloene regelmessig og det anbefaler vi på det sterkeste å fortsette med.

SOPPVEKST I SILO

I denne korte artikkelen vil vi vise noen meta-

bolitter (mykotoksiner) som stammer fra sopp som kan finnes i kraftfôr etter å ha blitt lagret i silo med sopp på veggene.

I vår søken etter svar på de ulike utfordringer som oppstår hver dag i svineproduksjon, tok vi prøver ved en gård som plutselig opplevde høy dødelighet hos spedgrisene de første ukene etter fødsel. Årsaken var sannsynligvis redusert råmelk- og melkeproduksjon hos purkene. Vi kjørte en multitoksinanalyse for å sammenlikne fôret før det kom inn i siloen og fôret etter lagring i siloen. Vi fant forskjeller i mengde og typer mykotoksiner i fôret.

Vi sendte også biter av soppvekst til analyse for å finne ut hva slags sopp som vokste inne i siloen. Vi fant hovedsakelig sopp av arten *Aspergillus* spp.

Biter av muggsopp.

Muggsopp i kraftfôr fra silo.

Armando Oropeza, veterinær og produksjef svin.

SAMMENLIGNING AV NIVÅ AV MYKOTOKSINER I LEVERT KRAFTFØR OG KRAFTFØR LAGRET I SILO MED SOPPVEKST

Kombinasjoner av mykotoksiner med antibiotisk effekt, for eksempel Mykofenolsyre og Hydroxysydonicysyre, forstyrrer sammensetningen av tarmflora (mikrobiota).

Mikrobiotas rolle i tarmen inkluderer nedbrytningen av makromolekyler og gjør molekyler tilgjengelige for nærings- og mineralabsorpsjon. Videre bidrar mikrobiota til syntesen av enzymer, vitaminer og aminosyrer; og produksjon av kortkjedede fettsyrer ved fermentering av fiber (Guerre, 2020). Endringer i tarmmikrobiota-sammensetningen kan også modulere eller endre toksisiteten til giftige forbindelser, slik som bakterielle toksiner (endotoksiner) og mykotoksiner i seg selv.

Kortkjeda fettsyrer benyttes av purkene i siste del av drektigheten til fettavleiring i juret for råmelksproduksjon (Theil 2019). Ved forstyrrelse av mikrobiotasammensetning blir

SAMMENLIGNING AV NIVÅ AV MYKOTOKSINER I LEVERT KRAFTFØR OG KRAFTFØR LAGRET I SILO MED SOPPVEKST

Mykotoksiner	Kraftfôr Lastepose µg/kg fôr	Kraftfôr fra silo µg/kg fôr	Farmakologisk effekt
Sterigmatocystin	0,18	5,07	
Methoxysterigmatocystin	< LOD	8,51	
seco-Sterigmatocystin	< LOD	3,72	
Averufin	< LOD	1,73	
Festoclavine	< LOD	0,32	
Fumigaclavine A	< LOD	1,82	
Fumigaclavine C	< LOD	6,35	
Fumiquinazolin D	< LOD	5,24	
Hydroxysydonic acid	< LOD	183	Antibiotika
Methylsulochrin	< LOD	8,16	
Phenoppyrozin	1,91	2,10	
Sydonic acid	< LOD	79,3	Antibiotika
Versicolorin C	< LOD	0,40	
Neoechinulin A	57,2	2030	Alkaloid
Dihydrocitrinone	9,28	323	Karsinogener
Flavoglucin	15,7	93,7	Antioksidant
Mycophenolic acid	3,56	101	Immunosuppressiva og antibiotika

< LOD = under påvisbart nivå ved test

råmelkskvaliteten negativt påvirket og dermed kan overlevelse av spedgriser i første ukene etter fødsel bli lavere.

Andre mykotoksiner virker som immunosuppressiva og karsinogener. Alkaloider påvirker den generelle helsetilstand til grisene negativt.

KONKLUSJON:
Mykotoksiner påvirker helsetilstanden til grisene avhengig av mengde og eksponeringstid. Toksiner med antibiotisk effekt forstyrrer mikrobiota-sammensetningen og dermed fordøyeligheten av næringsstoffer.

Vi i Fiskå Mølle bruker mye ressurser på å holde mykotoksiner under akseptable og tolerable nivå, og ber dere om å sjekke kraftførsiloene regelmessig for strukturskader som kan medføre fukt og soppvekst.

Jeg husker en person som sa: «Hver gang jeg banker på tanken dør en gris».

HOLD SILOEN REN

- Kraftførsilo skal alltid inspiseres før påfylling.
- Utluftingsfilten tømmes og ristes før hver påfylling, og oppbevares tørt og lett tilgjengelig for sjåføren.
- Etter påfylling bør førsiloen tømmes litt samme dag slik at føret kommer i bevegelse.
- Tøm førsiloen helt 3– 4 ganger per år.
- Siloen bør fylles opp hver 2.-3. gang.
- Ta årskontroll på førsilo og førskrue.

SE FULLSTENDIG RENGJØRINGSVEILEDNING HOS DIN SILOLEVERANDØR.

Med fokus på lys hos fjørfe

Lys må til for at synsinntrykk kan dannes. Det påvirker atferden i stor grad, i tillegg til at lysmengde og -kvalitet påvirker biologiske prosesser i kroppen. Fugler er den arten som har utviklet den mest avanserte synssansen av alle dyr.

 Kari Borg, rådgiver fjørfe/Trude Hegle, veterinær og rådgiver fjørfe

Fjørfe er derfor i en egen særklasse når det kommer til krav til lysforhold, sammenlignet med andre produksjonsdyr, og oss mennesker. Denne forskjellen er viktig å være klar over. Lys som føles komfortabelt for oss mennesker er ikke nødvendigvis optimalt for fuglene. Ved aktiv bruk av lyskilde og lysprogram optimaliserer vi både produksjon og velferden for dyra.

FREKVENSVINGER

Synet til fjørfe er helt eksepsjonelt. Fjørfe kan se mange flere detaljer enn oss og oppfatter flere observasjoner per sekund (opptil 205 Hz) enn andre dyr. Eksempelvis kan verken gris, drøvtyggere og deriblant oss mennesker; oppfatte svingninger på over 25 Hz. Det betyr at fjørfe kan oppleve flimring uten at vi er klar over det. Flimring er ubehagelig

og vil oppleves stressende. Det kan føre til høyere dødelighet, hakkeatferd, redusert føropptak, dårlig tilvekst, og redusert eggproduksjon.

FARGER

Synsinntrykk dannes via fotoreseptorer i øynene; tapper og staver. Stavene oppfatter bevegelse, mens tappene sørger for fargeoppfattelse. Mennesker har tre tappegigmenter; blå, grønn og rød. Dette gir oss et godt fargesyn. Griser og andre pattedyr har kun to, og dermed har de et begrenset fargesyn. Fjørfe har hele fire tapper. I tillegg til de røde, grønne og blå tappene, har de tapper som er følsomme for kortbølget lys (UV-lys). De ser dermed et mye bredere fargespekter enn oss. Det vi ser på som hvitt lys kan også oppfattes annerledes for fjørfe. For eksempel, litt avhengig

av lyskilden, vil de oppfatte det som vi ser på som hvitt lys som rødt eller lyseblått lys.

De ulike fargene i lysspekteret har også innvirkning på fuglene. Hos verpehøner og rugeegghøner vil for eksempel rødt lys kunne gi bedre eggproduksjon, stimulere appetitten, øke føropptaket og optimalisere seksuell utvikling. Grønt og rødt lys vil kunne øke eggkvaliteten.

Hos slaktekylling og kalkun vil blått lys kunne øke kvaliteten på dyrene, rødt lys vil kunne øke føropptak og redusere hakking. Mens grønt lys vil kunne øke veksthastigheten ved å gi bedre muskelkvalitet.

Fugler har gjenkjennelsestegn på kroppen som

vises ved UV- belysning. Man mener at fjørfe bruker disse ultrafiolette reflekterende malingene i dekkfjora som en måte å gjenkjenne hverandre på, og at dermed vil tilstedeværelsen av ultrafiolett lys i lyskilden gi mer naturlig atferd og bedre interaksjoner mellom fuglene, og dermed også bedre dyrevelferd.

DØGNRYTME

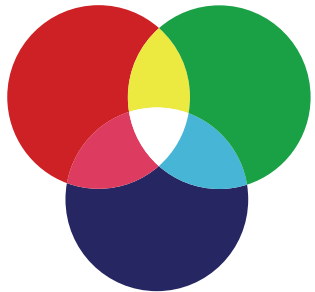
Hos fjørfe vil lysbølgene også påvirke kroppen direkte; gjennom hodeskallen til epifysekjertelen. Epifysen er kjertelen som lager hormonet melatonin, en viktig komponent i kontrolleringen av døgnrytmen. Døgnrytmen er viktig da mørkeperioden sikrer dyra nødvendig hvile, styrker immunforsvaret og påvirker kjønnshormonene. Det stimulerer øg til høyere aktivitet i lysperioden.

Ved å justere døgnlengde kan vi justere tilveksten, og for høner også tidspunkt for oppverping. Optimal døgnlengde vil variere ut ifra livsstadiet på dyra, men det er utrolig viktig med mørkeperiode allerede fra tidlig første uka. For kort natt øker risikoen for beinproblemer, da beinmineraliseringen av skjelettet skjer i mørket, og det kan dermed forekomme feil i vekstsonene i knoklene.

På kalkun er det sett at økt daglengde gjennom hele innsettet (23 timer lys) fører til høyere forekomst av brystblemmes, økt dødelighet, dårligere bevegelighet og gir lavere tilvekst.

Natt regnes som mørkeperiode på under <0,4lux. Nattdlys kan være aktuelt for kalkuner ved aldersuke 8 til 10, da de har lett for å klumpe seg.

Det er imidlertid viktig å ha et klart skille mellom dag og natt.

Fjørfe har fire fotoresponsive celler.

LYSSTYRKE

Lysstyrke og fordeling av lys har stor innvirkning på fjørfe. Det er viktig at man har riktig mengde lys på riktig steder i huset. Når en måler lysstyrke ved et luxmeter er det viktig å måle i dyras høyde. For kraftig lys kan føre til hakking. I aviaranlegg (konsumegg) er det derfor viktig å sjekke lyset i og under aviaret. Her kommer hønene tett opptil lyskilden. Det kan være fristende å skru opp intensiteten for å unngå feillagte egg, men stressede høner er ikke god økonomi på sikt. På slaktekylling og kalkun påvirker lysstyrken fôropptak og tilvekst, spesielt i starten av innsettet. Det øker risikoen for lav slaktevekt og kråsbetenelse.

Styringscomputerne i husene rundt om opererer ofte med justering av prosentvis lys og ikke lux. Det kan derfor være lurt å sjekke med en luxmåler hvordan skalaen er, spesielt hvis lyskildene i huset begynner å bli gamle. De ulike avlselskapene har utarbeidet anbefalinger for sine hybrider med hensyn på lysstyrke og døgnsyklus. Dette er greit å bruke som en mal, men følg med på dyras utvikling og atferd og juster deretter ved behov. Vær øg obs på at kravet i norske forskrifter kan være høyere enn anbefalingene.

RÅD ANGÅENDE LYSTILPASNING

- Mål/vurder lyskvalitet om det er lenge siden sist.
- Begynner det å bli på tide med nytt lysanlegg? Husk å gå for bredspektret lys. Er det aktuelt med ledlys? Husk at ledlys ikke nødvendigvis er flimmerfritt.
- Lysflimmer? En rask sjekk kan være å bruke mobilkameraet mot lyset. Ser du at lyset flimrer på videoen så er ikke lyset egnet for fjørfe.
- Observer lysdimmingen; er det en jevn lysdimming eller hakker det? Om vi ser lyset blinke, oppleves det enda verre for fjørfe.
- Fjørhakking: Husk at små sår fort kan føre til blodforgiftning. Spesielt sår på bein kan være vanskelig å oppdage. Ved økt dødelighet kan det også være lurt å sjekke lyskvaliteten/lysstyrken.
- For høy dødelighet/rask tilvekst, reduser litt på lyset. Husk at endringer alltid må skje gradvis. Spesielt om lysstyrken økes.
- Sliter du med gulvegg med konsumegg; sjekk lysforholdene. Er det noen mørkere områder i huset? Et ekstra tips er å gå inn i huset før lyset blir slått på. Ligger det allerede egg på gulvet, så er det mulig å flytte lysdagen litt frem. Det kan redusere ant. gulvegg.

Lys påvirker fjørfe gjennom øynene, men også direkte gjennom hodeskallen.

Våre rådgivere er behjelpelige med måling av lysstyrke/lyskvalitet. Kontakt din lokale rådgiver.

GODE RÅD OM KRAFTFÔR OG MJØLKEERSTATNING TIL SAU OG LAM

 Leif Malvin Eggebø, tilskuddsføransvarlig

Med tomme lager av sauekjøt er det viktigare enn nokon gong å ta godt vare på alle lamma. Fiskå Mølle tilbyr produkt som legg til rette for det, enten du velger å la sauen gå med trillingar eller tek jobben med å føre kopplam.

Grunnlaget for mange livskraftige lam blir lagt allereie med rett føring i drektigheita. Kraftfôret Sauefôr Drektig er tilsett store mengder E-vitamin, selen og andre mineral og vitamin som reduserer risikoen for svakfødde og daudfødde lam. Avhengig av størrelse vil ein allerede ved 3-4 hekto pr dag oppnå dekning av behova til søyene. Medan alminneleg kraftfôr ved slik låg dosering gir for lite mineral og vitamin så treng du faktisk ikkje å gje vitamin/mineraltilskot ved sida av dette unike kraftfôret. Om du ikkje gjev kraftfôr til dei vaksne dyra tilbyr vi også eigne mineraltilskot, både pulver og slikkebøtter. Og husk at alle dyra bør ha tilgang til saltstein heile året!

I fjor lanserte vi TopLac Sau Fiber som er spesielt godt eigna om du har godt grovfôr og mange sauer som går med tre lam. Tilbakemeldingane var klare; veldig god smakelighet, søyene toler rask auke i dagsrasjonane etter lamming, og får god mjølkeproduksjon.

Om du likevel ser at det blir kopplam tilbyr Fiskå Mølle i år som tidlegare Denkamilk Lammedrikk basert på høg andel norske mjølkeråvarer. I 2021 auka vi salet med heile 80 % i forhold til fjoråret. Det trur vi ikkje er tilfeldig! God tilvekst, minimalt med diarè og god blandbarhet uavhengig av fôringsopplegg er dei gjentakande tilbakemeldingane. Prøv den gjerne du også, om du ikkje har gjort det før!

Dei siste åra har det blitt vanleg å gje lamma mjølk til dei er mellom 15-18 kg, for deretter å gå over til kraftfôr og grovfôr/beite. Sau/Lam Appetitt og Lam Bei-

te er dei mest eigna kraftfôrslaga i den samanheng.

Vi i Fiskå Mølle vil vere på bonden si side i dagens krevjande situasjon. Vårt mål er å tilby gode produkt som hjelper deg til å nå dine produksjonsmål, og til ein pris som sikrer inntekta di. Vi ynskjer også å bidra med faglege råd og vurderingar. Ta gjerne kontakt om de ynskjer besøk på årsmøter eller andre fagsamlingar.

Kontakt oss

Du finner din lokale rådgiver på www.fiska.no

TopLac® Sau Fiber løyser utfordringa!

Supert til lamminga!

Mange testa vårt nye kraftfôr i lamminga i fjor, og tilbakemeldingane er svært positive.

Det høge fiberinnhaldet kvesser appetitten på både kraftfôr og surfôr. Sauene held seg friskare, mjølkeproduksjonen blei god og lammetilveksten likeeins.

TopLac Sau Fiber er spesielt effektiv om surfôret har høg kvalitet, eller tilgangen er avgrensa.

Ventar du fleire trilling - og firlingsøyer så tilrår vi den prisgunstige TopLac® Sau Fiber i lamminga.

- Sikrar høg mjølkeproduksjon trass fibermangel
- Skånsam for vomma trass høge kraftfôrrasjonar
- Kvar pellet består av 75% **TopLac® Sau** og 25% **Roetopp**
- Svært god smaklegheit

TopLac® Sau Fiber - den perfekte løysinga ved store lammekull og ekstra godt surfôr.

Produksjonsstart: Tysdag 15. februar

GODT GJORT ER BETRE ENN GODT SAGT

FISKÅ MØLLE ROGALAND Tlf. 51 74 33 00
FISKÅ MØLLE ETNE Tlf. 53 77 13 77

Fiskå Mølle
www.fiska.no

REKORD SLAKTEOPPGJER:

Holstein-oksar med svært høg tilvekst og kjøtfylde

På berre 16,2 månader oppnådde dei 28 oksane til Nils L. Salte heile 336 kg snitt slaktevekt, og med R- i kjøtfylde. Slutføringa i haust bestod av blautt raigras-surfôr av fjerdeslått med middels energiinnhald, samt det stivelsesrike kraftfôret Nor500.

Kjell-Rune Vik, produksjef drøvtyggjarfôr

Nils L. Salte (54) har garden sin like ved Bryne på Jæren. Der har han og familien stor mjølkeproduksjon med to mjølkerobotar til sine Holstein mjølkekyr. Mjølkekvota er på ca. 900 tonn, og den blir fylt kvart år. Alle oksekalvar forast fram til slakt. Bonden har også full konsesjon slaktegris.

RAIGRAS TIL HOLSTEIN SLAKTEOKSAR

Raigras toler som kjent 3-5 slåttar betre enn timotei, og det er derfor stort sett snitta surfôr av raigras som står på menyen til storfe på garden. Gjennom våren og sommaren 2021 fekk dei unge oksane førsteslått surfôr (0,96 FEm/6,79 MJ per kg TS, med 28,4% tørrstoff). Men i slutføringa frå september og heilt fram til nyttår fekk dei fjerdeslått surfôr med langt svakare kvalitet (0,86 FEm/6,09 MJ per kg TS, med berre 21,5% tørrstoff). Oksane var då frå 11 til 15 månads alder i snitt. Ved årsskiftet var den blaute fjerdeslåttan oppbrukt,

Nils L. Salte har oppnådd svært gode resultater med Holstein slakteoksar. Foto: Maren Nordbø

NILS L. SALTE

- I 2019 bygde Nils eit ungdyr- og gjeldkufjøs i forlengelsen av kufjøset, som no er blitt 185 meter langt! I den nye avdelinga er der eigne kalvingsbingar med halmdekke.
- Kalvane går i store halmbingar fram til dei er 3-4 veker gamle. Kalvane blir så flytta til ei anna avdeling med liggebåsar/gummimatter og plastspalter.
- Kalvane får heilmjolk heilt til dei er ca. 12 veker gamle, ca. 8-9 liter per dag. Siste 2 månedane av kalveføringa tildelast mjolk og kraftfôr individuelt via føringssystemet Lely Calm. Den har eigen kjøletank som får påfyll frå mjølkeroboten. Det går med ca. 500 liter kumjolk til kalvane dagleg.
- Spedkalvane får det protein- og energirike kraftfôret TopLac ved sidan av.
- Ved 3 månaders alder blir kvigekalvane flytta til kvigeavdelinga i det nye fjøset medan oksekalvane blir flytta inn i okseavdelinga i kufjøset. Der går oksane på fast golv med liggebåser/gummimatter.
- Nils kjøper ikkje storfe til framføring frå andre bønder.
- Har avla buskapen frå NRF-besetning for ca. 20 år sidan til i dag rein Holstein-besetning. Brukar gardsoksar av høg genetisk kvalitet som han har kjøpt frå leverandørar som t.d. Helland Holstein, Aanestad Holstein og Halvor Egeland.
- Nils L. Salte driv i tillegg som maskinentreprenør til landbruket på Jæren, og har stor maskinpark i samband med dette.

så fram til slakting den 31. januar fekk dei igjen av førsteslåttan. Surfôret køyrast ut med fullfôrvogn 2 gongar dagleg, og oksane får ete alt dei vil.

NOR500 TIL OKSANE

I okseavdelinga tilbydast kraftfôret Nor500 frå 3 månaders alder og heilt fram til slakt. Dette kraftfôret har ca. 16% råprotein, og eit høgt stivelsesnivå på ca. 33-35% basert primært frå bygg og andre norske kornråvarer. Dette er det prisgunstigaste fullblods storfe-kraftfôret i sortimentet til Fiskå Mølle, og Nor500 har mange bruksområder. Det spesielle her er at Nor500 sjeldan kombinerast med surfôr av sukkerrikt raigras, då mengda lettfordøyeleg sukker og stivelse raskt gir for hard vombelasting, og lause magar.

- Oksane har i haust fått 4 kg kraftfôr per dag

Nils L. Salte har fleire tiårs erfaring med føring av slakteoksar. Foto: Bente Helen Otto

fordelt på 2 mål, fortel Nils.

- Gjødskonsistensen har vore litt blaut, men ingen av oksane eg leverte i januar fekk trekk for urein pels.

HAR FRAMSKUNDA SLAKTETIDSPUNKTET

Nils L. Salte har fleire tiårs erfaring med føring av slakteoksar, og har tidlegare ofte utsett slaktetidspunktet til 18-19 månaders alder for å få høgare klassifisering og større slakt på Holstein-oksane samanlikna med den gongen besetninga var av rasen NRF (før 2005). Men i den nye moderne fjøsløysinga med snitta raigras på menyen har han oppnådd stadig betre slakteresultat.

Siste åra har han slakta gradvis tidlegare og tidlegare. I september-puljen slakta han 21 Holstein-oksar ved 15,7 månaders snittalder. Då var det berre ein okse som ikkje oppnådde

«O+» tilskotet. Snitt kjøtfylde låg då midt mellom O+ og R-, med fettgruppe 3 og slaktevekt 325,5 kg.

Men i januar-puljen i år venta han ytterlegare 14 dagar slik at Holstein-oksane var 16,2 månader i snitt. Resultatet blei altså at snittvekta auka med nesten 11 kg til 336,2 kg. 27 av 28 oksar fekk O+ eller betre. Fem oksar fekk rein R, og snittet var R-. Fettgruppe var i 3- i snitt, og dagleg slaktetilvekst var heile 651 gram.

- Eg vart positivt overraska over at den blaute fjerdeslåttan ga så god utteljing. Einaste skår i gleda er at prisen på storfekjøt auka dagen etter eg slakta, seier Nils lettare oppgitt.

- Men det er etterpåklokskap og det pleier ikkje å hjelpe, gliser den driftige jærbu.

Rene kyllinghus

– grunnlaget for god økonomi og god dyrevelferd

Solveig Bugge Sveri, veterinær i Veso

Nye dyr - rent hus!

Den nyklekte kyllingen kommer fra et beskyttet og sterilt miljø inne i egget. Dette gjør kyllingen ekstra mottagelig for sykdom de første ukene i livet. Å beskytte dyrene mot smittestoffer gjennom god biosikkerhet på gården er derfor svært viktig. I mange deler av landbruket er innkjøp av nye dyr den største faren mot gården. I fjørfenæringen er denne situasjonen snudd på hodet - ettersom man i stor grad operer med «all in - all out» er det den gamle besetningen som er den største trusselen mot den nye.

Å sørge for en grundig vask og desinfeksjon, utført i god tid slik at en også oppnår tilstrekkelig tomtid (der fjøset får stå uten dyr), er selve grunnpilaren innen biosikkerhet i fjørfenæringen. Dette gir den nyklekte kyllingen den beste starten på livet, og legger slik grunnlaget for et godt innsett og et høyt dekningsbidrag.

Hold på gode rutiner og god systematikk

God planlegging, riktig rekkefølge og nøyaktighet er viktig når huset skal vaskes. Under følger en oversikt som tar deg steg for steg gjennom vaskeprosessen.

Huk gjerne av når enkeltelementene er gjennomført - da er du sikker på at ingenting utelates.

Tenk HMS! Det høres kanskje kjedelig ut, men å tenke på sikkerheten før en går i gang lønner seg på lang sikt. Sjekk verneblad på produktene du skal bruke, og sørg for at hansker, briller og hørselsvern er i god stand og fungerer som det skal. Kroniske sykdommer som astma, KOLS og ODTs (Organic dust toxic syndrome) er ingen tjent med. Vi anbefaler også at gavlviftene og ventilasjonsanlegget kjører mens du er i gang med vasken. Da oppnår du at både finstøv og fukt dras vekk fra den som jobber.

Tørrvask: Grundig jobb her sparer både tid og penger. Kjør bort gjødsel og strø, og få ned så mye støv fra kanaler og utstyr som mulig. Løvblåser kan være et hjelpemiddel for å få vekk finstøv (men husk maske!). Bruk god tid på de stedene som ikke kan vaskes med vann senere i vaskeprosessen (el installasjoner etc.) eller som er vanskelige å få tørre (fjøsruer, fjøvekter mm).

Løst utstyr og utstyr som kan demonteres og fjernes bør skrues ned, og tas med til et annet egnet sted for vask. Ved å fjer-

ne dette er det lettere å få husdyrrommet skikkelig rent. Alle steg i denne beskrivelsen gjentas også for det løse utstyret.

Bløtlegging: Bruk kaldt vann i rikelige mengder for å bløtgjøre smusset, start med tak, så vegger, innredninger og deretter gulv. Hvor lenge dette steget skal vare vil avhenge av hvor skittent dyrerommet er. Husk høy luftfuktighet slik at smusset ikke tørker inn igjen mens du er i andre enden av huset. Er det veldig varmt kan det være nødvendig å etter skylle med slange hver halvtime.

Vask med såpe: Det er en myte at såpe er dyrt, såpe sparer tid, og tid er penger! Vi anbefaler såper som danner gel eller skummer. Det øker kontakttiden mellom såpen og underlaget og lar såpen jobbe mer effektivt. I husdyrrom vil det stort sett lønne seg å benytte alkaliske såper. Biosafe eller Biogel er gode alternativer, da de vil løse opp smusset og kapsle inn fett slik at vannet enklere kan føre smusset med seg ut av huset.

KenocoxTM

DET NYESTE INNEN BEKJEMPELSE AV KOKSIDIER

- Meget effektivt og brukervennlig
- Påvist effekt også på den mest resistente formen av oocyster: Sporulerte oocyster!
- Bredspektret desinfeksjonsmiddel, virker også på virus og bakterier.
- Unik formel
- Uten fenoler, under patentering

CID LINES[®]
An Ecolab Company

VESO[®]
HYGIENE

Fiskå Mølle

WHERE
HEALTH
BEGINS

TOMTID - ET VIKTIG PUNKT!

Jo lenger huset kan stå tomt før neste innsett, jo bedre. Det bidrar til å ytterligere senke konsentrasjonen av mikroorganismer. Luftfuktigheten må være under 60% for å få god effekt. Hold temperaturen oppe i husdyrrommet – da går opptørkingen raskere og du legger grunnlaget for et godt innneklima for neste innsett med dyr.

Påfør såpen nedenfra og opp, og del veggene opp i røfter – da er det større sannsynligheter for at ingen områder glemmes. Bruk kaldt vann og skumlanse ved pålegging av såpe. Bruk såpe i anbefalt konsentrasjon og la såpen virke. Jobb stegvis og ikke legg på mer såpe av gangen enn at du rekker å fjerne det før det tørker – tørket såpe kan være vanskelig å få bort. Alle flater skal vaskes: ikke glem tak, innredning, innluftningskanaler og vifteblad.

Skyll ovenfra og ned, vannet kan være varmt eller kaldt, men ikke over 60 grader. Temperaturer over 60 grader fører til at proteiner herdes fast i underlaget. Ofte er temperaturer rundt 35-45 grader behagelig å jobbe med. Vi anbefaler at det brukes rikelige mengder vann – det er vann som vasker! Ikke benytt turbodysen i dyrerom, det skader underlaget og gjør effektiv desinfeksjon vanskelig.

Drikkevannssystemer: Rent drikkevann er en forutsetning for å lykkes i å holde dyra friske. Rør i varme og fuktige fjørfehus gir optimal grobunn for bakterier og dannelse av biofilm. Begynn med å skylle gjennom drikkevannssystemene, og følg deretter opp med desinfeksjon med CID 2000. Desinfiser ved å stille inn Dosatron på 2% og kjør blandingen gjennom systemet til du kjenner at det lukter syre i enden av strengen – husk alle rekker! La løsningen virke i 4-6 timer før du skyller gjennom systemet med rikelige mengder vann.

Bruk bøttetesten for å kontrollere om vannet som nå kommer ut er rent nok. Bøttetesten gjennomføres enkelt med å samle skyllevannet i en hvit bøtte i enden av rekka. Du skal ikke kunne se partikler i vannet du samler opp ved endt skylling!

Vedlikehold: Etter at tørr- og våtvasken

er unnagjort er det lurt å gå over huset. Er det utstyr som bør byttes ut? Er det skader eller rifter i underlag og vegger? Rent og helt utstyr og glatte, rene vegger legger grunnlaget for en effektiv desinfeksjonsprosess.

Opptørking: La huset tørke før du går videre på neste steg. Begynner du desinfeksjon mens det fortsatt er vann på gulv og vegger vil du fortenne desinfeksjonsmiddelet ytterligere, og hindre at det kommer i direkte kontakt med underlaget. Dette er spesielt viktig ved koksidieproblematikk!

Hvordan velge riktig desinfeksjonsmiddel?

Når en så etter vask og opptørking kommer til desinfeksjon gjelder det å velge riktig middel. Her er det viktig å ha med seg at ingen smittestoffer er

like! At et desinfeksjonsmiddel fungerer godt mot sporedannende bakterier, er ikke det samme som at det fungerer mot sporulerte oocyster av koksidier. Her må en altså både kjenne helsestatus på forrige flokk, og få god hjelp til å velge riktig middel. God dialog med besetningens rådgivere er altså meget viktig for å lage et tilpasset opplegg for ditt hus.

Etter at Norsk fjørfenæring faset ut Narsin er kampen mot koksidier mellom innsett blitt svært viktig. Når koksidiene kommer ut av kyllingen sammen med avføring vil den etter få dager gå gjennom en fase kalt sporulering. De sporulerte oocystene er infektive, hvilket betyr at nye dyr vil smittes. Oocyster er et av de vanskeligste patogenene å drepe, og mange desinfeksjonsmidler er ikke effektive.

For å drepe koksidier i sin infektive

fase i miljø kreves det spesialmidler som KenoCox eller Neopredisan 135-1. KenoCox er et nytt middel på markedet tatt frem for å gi produsentene et trygt og effektivt middel i kampen mot koksidier. Produktet oppleves som behagelig å jobbe med, og ivaretar HMS for brukeren i langt høyere grad enn konkurrerende produkter. For best effekt bør KenoCox benyttes i to påfølgende innsett, for deretter å benyttes annenhver gang. I kampen mot bakterier, virus og sopp er Virocid det soleklare førstevalget for effektiv desinfeksjon av fjørfehus. I Danmark velger nå flere produsenter å desinfisere etter følgende regime mellom hvert innsett:

1. Desinfeksjon mot bakterier og virus med Virocid –
2. Opptørking (2-4 timer)
3. Brenning av gulv (obs temp i betongen må måles) –
4. Desinfeksjon mot koksidier med KenoCox –
5. Opptørking (4-6 timer)
- 6. utlegging av lesket kalk i sprekker

langs yttervegg og ved ujevnheter i gulv.

Gode tips ved desinfeksjon

For all desinfeksjon anbefaler vi å bruke skumlegging med høytrykksspyler og skumlanse for påføring av desinfeksjonsmiddel, slik som med såpeleggingen. Det blir da enkelt å se hvor du har vært, og at du er sikker på at alle flater dekkes. Det er videre svært viktig å kontrollere brukskonsentrasjonen på desinfeksjonsmiddelet. Dette gjelder spesielt ved desinfeksjon mot koksidier der en generelt er avhengig av høyere brukskonsentrasjoner av virkestoff enn mot bakterier og virus. For desinfeksjon er rekkefølgen motsatt av såpevasken – begynn med tak, ta deretter vegger, utstyr og til slutt gulv. Skyll av drikkenipler og forkar etter endt virketid, men la ellers Virocid og KenoCox få lov til å tørke på overflaten.

Gjer deg klar til lamminga

 Leif Malvin Eggebø, tilskotsförsvarleg

Lamminga nærmar seg, og er kanskje allerede i gong hos dei som er tidlegast ute. Sørg for å ha dei viktigast varene på plass i god tid.

DENKAMILK LAMMEDRIKK

Er produsert av norsk mysepulver og utmerker seg med god smak, god tilvekst, lett å blande ut og minimalt med diarè på lamma. Leveres i 20 kg sekker, med 50 sekker pr pall. Ved avvenning ved 15-18 kg levande vekst rekner vi forbruk på ca. 12-13 kg pulver pr lam.

DENKACARE VITALIN

Eit pulver som blandast i mjølka i 1-3 dagar ved begynnande diarè. Rask effekt ved rask start av behandlinga. Leverast i 5 kg spann.

AGROSAN OG HYDRATKALK

Tørredesinfeksjonsmiddel til bruk i husdyrrom. Veldig aktuelle til bruk i f.eks bingane og i talle under lamminga.

Vaske- og desinfeksjonsmidler

Grundig vask og desinfeksjon av husdyrrom er ein førestnad for gode produksjonsresultat. Fiskå Mølle har i mange år forhandla produkt til dette formålet. Sjå eigen artikkel på side 26-29 der temaet er utfyllande beskrive i forhold til kyllingproduksjon. Her fylgjer ei kort oppsummering av dei mest aktuelle produkta:

BIOGEL

Kraftig basisk vaskemiddel med gelskum. Effektivt middel med gode brukseigenskapar til alle landbruksbygg. Leveres i kanner a 24-27 liter.

VIROCID

Til desinfisering av alle typer overflater. Effekt på bakterier, virus, muggsopp, og sporer. I bruksferdig løsnig er produktet tilnærma

nøytralt. Leveres i 10 liter kanner.

KENOCOX

Er et breispektra skummande desinfeksjonsmiddel som har bevist effekt mot bakterier, virus og protozoer i miljøet. Brukast vekselvis med Virocid for å ta knekken på koksider. Leveres i 10 liter kanner.

CID 2000

Surt desinfeksjonsmiddel som er spesielt egna til å forbygge og fjerne biofilm i drikkeanlegg. Leveres i 10 liter kanner.

TA DEL I SUKSESSEN:

DENKAMILK LAMMEDRIKK

Salget av Denkamilk Lammedrikk auka med heile 80 % i 2021.

Tilbakemeldingane er tydelege:

- God tilvekst hos både lam og kje
- Minimalt med diaré
- Fungerer godt i alle fôringsopplegg

Produktet er som før laga med høg andel norske mjølkeråvarer.

FISKÅ MØLLE
ROGALAND
Tlf. 51 74 33 00

FISKÅ MØLLE
ETNE
Tlf. 53 77 13 77

FISKÅ MØLLE
TRØNDELAG
Tlf. 73 85 90 60

Fiskå Mølle
www.fiska.no

Regnet sier stopp

Balaya® sier at vi kan vente

Nyhet!
Soppmiddel uten SDHI

BASF
We create chemistry

Vi lanserer nå Balaya® – en av markedets mest fleksible SDHI-frie soppmiddel som gir beskyttelse for avlingene dine også dersom været skulle være ustabil etter behandling. I tillegg gir Balaya en langvarig beskyttelse, slik at du får større frihet når du kan behandle åkeren din. Tenk om alt var like fleksibelt som Balaya.

- Effektivt soppmiddel uten SDHI. Passer inn i alle strategier
- Ny generasjon soppmiddel - med sterk helbredende og langvarig effekt
- Bredere behandlingvindu

Medlem i Norsk Plantevernforening. Bruk plantevernmidler med forsiktighet. Les alltid etiketten for bruk! Se også advarselsetninger og faresymboler.

Den brede løsningen om våren mot frøugras i korn

Mustang™ Forte

UGRASMIDDEL

Alt du trenger er Mustang™ Forte på hyllen!

Med Mustang™ Forte får du et sterkt produkt for frøugrasbekjempelse i høst- og vårkorn.

Mustang Forte består av tre sterke aktive stoffer som sammen forhindrer og bekjemper SU-resistente frøugras.

Mustang Forte har veldig god effekt på f.eks. klegemaure, balderbrå, åkerdylle, stemorsblom, hønsegras og tistel. Kan brukes allerede fra 5 ° C.

Bruk alltid plantevernmidler med forsiktighet. Les alltid etiketten og produktinformasjonen før bruk. Overhold alle advarsler og symboler.
Zypar™ EC: Innhold: 6,254 g /l Arylex™ active (halauxifen – methyl) + 6 g/l flurosulam + 6 g/l klokintose metyl (safener).

KONTAKT

Darko Kosoderc
076-881 32 80

corteva.com
™® Varemerker for Corteva Agriscience og dets tilknyttede selskaper. © 2021 Corteva

- for livskraftige dyr med god tilvekst.

Truleg det beste:

Sortimentet til sau

Fiskå Mølle sitt førsortiment gir full dekning av protein, energi, vitamin og mineral.

	Kraftfôr til sau og påsettlam	Tilskuddsfôr til sau og livlam	Kraftfôr til slaktelam og kopplam
Paring til ca 1 mnd før lamming	Sauefôr Drektig, Sau/Lam Appetitt	Premium Drektig Sau, TOPLICK Sau, Saltslikkestein	-
2-4 veker før lamming	TopLac® Sau, Sauefôr, Sau/Lam Appetitt, TopLac® Sau Fiber	Premium Drektig Sau, TOPLICK Sau, Saltslikkestein	-
Lamming til beiteslepp	TopLac® Sau, Sauefôr, Sau/Lam Appetitt, TopLac® Sau Fiber	TOPLICK Sau Saltslikkestein	Lam Beite
I beiteperioden	-	TOPLICK Sau Saltslikkestein	Lam Beite
Frå august til paring	Sau/Lam Appetitt	TOPLICK Sau Saltslikkestein	Lam Beite Sau/Lam Appetitt

TOPLAC® SAU

- Gir auka mjølkeyting
- Perfekt ved store kull/kort innefôringsperiode etter lamming

TOPLAC® SAU FIBER

- Gir betre vommiljø
- Består av 75 % TopLac Sau, 25 % Roetopp

SAUEFÔR

- Høgt proteininnhold gir god lammetilvekst
- Beste val dersom innefôring etter lamming overstig 3 veker

SAUEFÔR DREKTIG

- Ekstra vitamin og mineral
- Organisk selen og masse vitamin E
- 3-5 hekto dekkjer behovet

SAU/LAM APPETITT

- Smakleg og fiberrik
- Innefôring: «All-round» fôr til alle dyr

LAM BEITE

- Svært fiberrikt fôr gir gode magar på beite
- Perfekt i kraftfôrautomatar

FISKÅ MØLLE AS
Tlf. 51 74 33 00

FISKÅ MØLLE
ETNE AS
Tlf. 53 77 13 77

FISKÅ MØLLE
TRØNDELAG
Tlf. 73 85 90 60

FISKÅ MØLLE
FLISA
Tlf. 62 95 54 44

Fiskå Mølle
www.fiska.no